

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24.01.1966, sp. zn. 4 Cz 176/65, ECLI:CZ:NS:1966:4.CZ.176.1965.1

Číslo: 28/1966

Právní věta: Otázku, či sú podľa § 148 ods. 2 o. z. dané podmienky pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva za trvania manželstva, nemožno riešiť ako otázku predbežnú. Ak navrhovateľ spojil návrh na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva s návrhom na vysporiadanie, súd návrh na vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva zamietne. Vysporiadanie sa nemôže týkať len niektorého predmetu z bezpodielového spoluvlastníctva, ale všetkého, čo môže byť podľa § 143 o. z. a vo vzťahu k § 127 o. z. v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 24.01.1966

Spisová značka: 4 Cz 176/65

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů

Předpisy: 99/1963 Sb. § 5

§ 100

§ 114

§ 120

§ 143

§ 148

§ 153 40/1964 Sb. § 127

§ 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1966 sb. rozh.

Otázku, či sú podľa § 148 ods. 2 o. z. dané podmienky pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva za trvania manželstva, nemožno riešiť ako otázku predbežnú.

Ak navrhovateľ spojil návrh na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva s návrhom na vysporiadanie, súd návrh na vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva zamietne.

Vysporiadanie sa nemôže týkať len niektorého predmetu z bezpodielového spoluvlastníctva, ale

všetkého, čo môže byť podľa § 143 o. z. a vo vzťahu k § 127 o. z. v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu v Prahe 24. januára 1966, [4 Cz 176/65.](#))

Navrhovateľka sa domáhala toho, aby odporca bol uznaný povinným „vydať“ jej 2750 Kčs. Svoj návrh odôvodnila tým, že manželstvo dosiaľ trvá, že však od 20. augusta 1963 spolu s odporcom nežije, že niet nádeje, že by došlo v dohľadnej dobe k obnoveniu ich spolužitia a že by odporca – jej manžel – mohol použiť pre svoju potrebu a prípadne i premárniť čiastku 5500 Kčs, ktorá predstavuje ich spoločné úspory.

Odporca navrhol zamietnutie tohto návrhu a namietol, že ide o peniaze, ktoré neboli spoločnými úsporami, ale patrili výhradne jemu a že preto tieto peniaze použil na zakúpenie oblečenia pre seba a krmenie pre ošípané.

Okresný súd v Leviciach uložil odporcovi, aby zaplatil navrhovateľke 2750 Kčs bezúročne a nahradil jej trovy konania. V odôvodnení uviedol, že je nesporné, že účastníci sú manželia, že medzi nimi vzniklo bezpodielové spoluvlastníctvo a že mali v čase, kedy zrušili spolužitie, ušporené 5500 Kčs. Uviedol ďalej, že v tom, že odporca celú ušetrenú čiastku použil pre seba, treba vidieť vážny dôvod pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva i za trvania manželstva a že preto bol odporca uznaný povinným zaplatiť navrhovateľke 2750 Kčs.

Najvyšší súd na základe sťažnosti pre porušenie zákona, podanej predsedom Najvyššieho súdu rozhodol, že týmto rozsudkom bol porušený zákon, a toto rozhodnutie zrušil.

Z odôvodnenia:

Navrhovateľka nebola pri zápisničnom spisovaní návrhu dostatočne poučená, najmä z hľadiska ustanovenia § § 143 a násl. o. z., čím sa stalo, že jej návrh vykazuje celý rad pochybení, že je nepresný a neúplný. Predseda senátu, ktorý sám návrh spisoval, neodstránil tieto nedostatky a neúplnosti (§ 114 ods. 2 písm. b) o. s. p.) pred vytyčením pojednávania a nepokúsil sa odstrániť ich ani behom konania. Toto zásadné pochybenie potom viedlo k tomu, že rozhodnutie okresného súdu a jeho odôvodnenie zostalo nepresné, nejasné a neúplné a tým i nepresvedčivé a že vznikol dokonca rozpor medzi výrokom a odôvodnením rozsudku.

Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sú dôvody pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva. Tento záver je však v rozpore s výrokom rozhodnutia, kde nie je zrušenie spoluvlastníctva vyslovené, ale je odporcovi len uložené, aby zaplatil – zrejme na vysporiadanie nárokov z bezpodielového spoluvlastníctva – navrhovateľke sumu 2750 Kčs. Otázku, či sú dané podľa § 148 ods. 2 o. z. podmienky pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva za trvania manželstva, nemožno riešiť – ako sa zrejme domnieval okresný súd – ako otázku predbežnú. Nemožno dokonca ani spojiť návrh na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva s návrhom na vysporiadanie, pretože by to odporovalo ustanoveniam občianskeho zákonníka o bezpodielovom spoluvlastníctve. Pokiaľ by k spojeniu takýchto dvoch návrhov navrhovateľom došlo, tak by okresný súd musel návrh na vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva ako predčasný hneď po jeho podaní zamietnuť, pokiaľ by však navrhovateľ po poučení podľa § 5 o. s. p. nevzal tento návrh späť. Aby vôbec mohlo podľa § 149 dôjsť k vysporiadaniu nárokov z bezpodielového spoluvlastníctva je treba, aby bezpodielové spoluvlastníctvo podľa § 148 ods. 1 o. z. zaniklo skončením manželstva, alebo aby bolo podľa § 148 ods. 2 o. z. ešte za trvania manželstva právoplatne zrušené.

Podľa § 148 ods. 2 o. z. môže súd za trvania manželstva bezpodielové spoluvlastníctvo zrušiť len v prípade, že sú pre to podmienky podľa tohto ustanovenia a len na návrh niektorého z manželov. V

tejto veci, kde navrhovateľka neupravila svoj nepresný návrh a nedomáhala sa zrušenia spoluvlastníctva, nebol daný ani predpoklad pre konanie a rozhodovanie o tom, čo sú podmienky pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva, takže okresný súd konal o niečom, čo nebolo predmetom konania. Návrhu na vysporiadanie nárokov z bezpodielového spoluvlastníctva nemohlo byť vyhovené, keď sama navrhovateľka uviedla, že manželstvo účastníkov dosiaľ trvá a nebolo ešte právoplatne rozhodnuté o zrušení bezpodielového spoluvlastníctva.

Nehľadiac na tieto zásadné pochybenia, došlo k ďalšiemu pochybeniu v tom, že okresný súd rozhodoval i keď si dostatočne nezistil a neobjasnil všetky rozhodné skutočnosti. V dôsledku toho nemal dostatočné podklady pre posúdenie, či sú dôležité dôvody pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva za trvania manželstva účastníkov, najmä či by ďalšie jeho trvanie odporovalo pravidlám socialistického spolužitia.

Okresný súd bude preto musieť previesť prakticky celé konanie znovu. Bude musieť predovšetkým zistiť, o čo navrhovateľke v tomto konaní ide, dať jej potrebné poučenie a návrh a podľa potreby doplniť a upresniť. Bude musieť zistiť, či už nedošlo k zániku bezpodielového spoluvlastníctva zánikom manželstva podľa § 148 ods. 1 o. z. a či nedošlo k vysporiadaniu nárokov účastníkov dohodou podľa § 149 ods. 2 o. z.

Pokiaľ nedošlo k zániku podľa § 148 ods. 1 o. z., bude treba zistiť, či navrhovateľka mienila podať návrh podľa § 148 ods. 2 o. z. V takom prípade by však musela byť poučná, že tento návrh sa môže týkať bezpodielového spoluvlastníctva len ako celku a nie niektorých jeho predmetov, musela by svoj návrh riadne odôvodniť a uviesť, v čom podľa jej názoru sú závažné dôvody pre zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva za trvania manželstva. Súčasne by musela byť poučená i o tom, že návrh na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva podľa § 148 ods. 2 o. z. nemožno spojiť s návrhom na vysporiadanie podľa § 149 ods. 3 o. z., a že podanie návrhu na vysporiadanie predpokladá, že došlo k právoplatnému zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva, resp. k jeho zániku, a že medzi manželmi, či bývalými manželmi, nedošlo k dohode podľa § 149 ods. 2 o. z.

Okresný súd porušil zákon v ustanoveniach § § 5, 6, 100, 114 ods. 2 písm. b), 120, 153 ods. 2 a 3 o. s. p. v spojení s ustanovením § 143 a násl. o. z.

Poznámka: Porovnaj stanovisko Najvyššieho súdu uverejnené pod č. 70/1965 Zb. rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR pod II a III.